

Ett Jul-äventyr, Berättat av Agricola.

Julen var nära.

Jag ”låg” vid akademien och emotsåg tämligen dyster i hågen den annalkande högtiden. Så mycken förkärlek jag än hyste för mitt lilla studentrum och min välförsedda bokhylla, började jag nu finna den förra enslig och den senare otillräcklig att ersätta den åsyn af familjeglädje, varav jag under dessa betydelsefulla dagar var van att njuta.

Med vemodig känsla beredde jag mig att hos nästa ljusstöpare köpa ett grenljus... någon tillrustning för julafton skulle väl ändå ske. Jag ämnade breda en vit duk över mitt studerbord, ställa grenljuset därpå och framför detsamma genomgå mina minnen från forna gladare julaftnar, samt därefter hos ”Thor” eller någon annan restauratör helt solo inta min lutfisk och gröt.

Sedär mitt program för julaftonen.

Visserligen hade jag erhållit en bjudning att tillbringa julaftonen i en bekant familj, och en annan dylik från några kamrater, som i likhet med mig var skilda från hemmet; men jag hade betackat mig för båda, ty jag emotsåg då ännu med säkerhet en bjudning från min bror, f.d. brukspatronen i Småland, att tillsammans med övriga familjemedlemmar hos honom fira julen, såsom vanligt var.

Ett brev kom verkligen från min bror, f.d. brukspatronen. Men i detta stod endast följande ord: ”Kom *icke* till mig denna julafton!”

Jag bryr mig icke om att meddela de reflexioner, till vilka denna rad gav anledning, utan vill i stället i få ord berätta, varför jag framför min brors aktningsbjudande ”titel” brukspatron sätter de ödesdigra bokstäverna *f. d.*

Han hade varit en väldig affärsman, som med ett litet av salig far ärvt kapital arbetat sig upp till en rätt betydlig förmögenhet; han hade ägt en masugn och en stångjärnshammare och drivit dem med insikt och lycka. Men han (och jag med honom) har en syster, som i sin ordning har en man, som åter i sin ordning var en ännu väldigare affärsman än min bror. Jag betvivlar ej, att denne min svåger är ett affärsgeni, liksom jag med visshet vet, att han är en i många hänseenden förträfflig människa. Men detta otvivelaktiga geni var kanske alltför vittutsvävande. Det spekulerade i Gällivareverken, i en ångbåtsförbindelse med Madagaskar, i valfiskfångsten vid Sydpolen, i spanska statspapper, jag tror nästan också i en telegrafförbindelse med månen; men slutet på spekulationerna blev det, att han en vacker dag reste till Amerika, lämnande hustru och barn tämligen blottställda och min bror nästan ruinerad. Min bror hade alltid beundrat hans djärva affärssnille. Han fick nu sota därför. Men denna olycka minskade föga hans beundran och alldeles icke hans tillgivenhet. Svåger, plägade han säga, är ändå ett snille: han skulle bestämt blivit rik som Krösus, om icke oförutsedda omständigheter kommit emellan. Vad råar han för, att det gått illa? Kan han styra världshändelsernas gång?

Lyckligtvis är min bror en verklig virtuos uti konsten att *hoppas* och äger såsom sådan ett särdeles jämnt lynne. Det liknar en klar källa, som visserligen kan uppröras för ett ögonblick,

om en sten faller i densamma, men snart åter visar en lugn genomskinlighet från ytan ned till botten. Han tog saken mer filosofiskt än många skulle gjort, som studerat filosofien från Pythagoras till Hegel, sålde sitt bruk, tillfredsställde sina fordringsägare och använde den lilla återstoden av sina tillgångar på det sätt, att han hjälpte vår syster att uppsätta en flickpension i närmaste stad och för egen del köpte en hemmanslott djupt inne i skogsbygden. Här ville han börja ett nytt liv som jordbrukare och tvivlade icke ett ögonblick, att han med en flit, som sin vanliga, och med en försiktighet, något större än sin vanliga, skulle arbeta sig upp till en anspråkslös välmåga.

Men, min Gud, vilken hemmansdel! Idel stenmoar och kärr! Min bror, som är en av de naturer, vilka gärna njuter av det redan fullbordade men ännu mer glädjer sig åt det ofullbordade, just för att kunna förbättra det, gnuggade dock förnöjt sina händer och sade: – Här skall bli ett dikande, ett stenbrytande, ett odlande och bråkande. Om fem år skall dessa kärr och stenmoar vara inbringande åkrar och ängar, och då säljer jag icke min hemmansdel för fem gånger köpesumman.

Det vore lätt att skjuta skulden på missväxt och vår Herres väder, men jag tillstår hellre öppet min misstanke, att alltför sangviniska beräkningar från min brors sida vållade detta företags misslyckande. Förleden jul, då jag och syster besökte honom, satt han ännu kvar på sin lilla gård i sitt vanliga lugna humör, men jag märkte, att de småglättiga gnistor, detta brukade kasta omkring sig, var sällsyntare än annars, och kände fördenskull en sorgsen aning, att hoppet på framtiden icke var alldeles så rotfast som vanligt i hans hjärta.

Återvändom nu till det, allteftersom man vill taga det, innehållsrika eller innehållsfattiga, brevet med dess enda rad: ”Kom icke till mig denna julafton!”

Jag funderade så länge över detsamma, tilldess jag beslöt att – resa till honom. Beslut och handling är stundom ett hos männen också. Jag satte mig på skjutssläden (det var mot vanligheten ett ypperligt julföre), och det bar av. Min tid var knapp. Klockan 5 påföljande dags afton, som var själva julaftonen, kom jag till sista gästgivaregården, belägen en halv mil från Sädeslösa, min brors gård. Jag steg in för att beställa häst. Men hos det hederliga och välbekanta gästgivarfolket var julfesten redan börjad. Enligt seden där i trakten, var halm utbredd över golvet för att erinra om halmen i frälsarens krubba; en trevlig brasa flammade i den stora spiseln, och på det med en vit duk betäckta bordet stod bredvid barnens julhögar ett tregrenat, präktigt brinnande ljus, för att erinra om den heliga treenigheten. Husfadern själv satt i kretsen av sina anhöriga (till vilka även på denna ort räknas tjänstefolket och själva hållkarlen), med glasögonen på näsan, läsande ur psalmboken fröjdesången över Kristi födelse. Så börjar julfesten i skogsbygden.

Borde jag störa denna högtidlighet med fordringar på häst, fordon och skjutsare, och beröva den året om av resande pinade hållkarlen hans enda efterlängtade festliga afton på året? Nej, man kan, utan att vara blödig, känna medlidande även med en hållkarl. Jag beslöt att till fots tillryggalägga den lilla återstoden av min väg. Jag ombesörjde, att min kappsäck följande morgon skulle bliva mig tillsänd, förskaffade mig ett bloss af hartsrik furu, kluvet i ena ändan, och begav mig på väg efter utbyte av ett vänligt ”lycka till en god jul!” Blosset var, om icke ett nödvändigt, så ett angenämt sällskap, ty kvällen var ganska mörk, och vägen förde genom en tät granskog.

Om jag för tillfället hade varit vad man kallar romantiskt stämd, skulle jag fördrivit tiden och roat min inbillningskraft med att betrakta striden mellan blossets röda flämtande sken och

skogens djupa skuggor, ur vilka alltemellanåt en missformad gran eller enbuske framskyntade lik en underlig sagogestalt. Men jag tänkte på min bror och kände mig allt beklämdare, ju närmare jag kom mitt mål. Slutligen glesnade skogen, och Sädeslösas byggning låg framför mig. Ur alla fönstren lyste ett inbjudande ljussken mig till möte. Det såg så festligt och glättigt ut, att mina obestämda farhågor försvann och jag nu endast tänkte på den överraskning, min bror skulle erfara vid min oväntade ankomst.

Men hur stor blev ej min egen överraskning, när jag redan i förstugan möttes av vilt främmande ansikten, och på min första fråga fick det svar, att ställets förre ägare, herr A., för en månad sedan sålt det och för närvarande bodde i byn Fagerås hos nämndemannen.

Jag frågade icke vidare, utan begav mig rakaste vägen till byn. Den låg blott ett par bösshäll från Sädeslösa, och jag stod snart framför nämndemannens stuga. Blott från ett vindkammarfönster lyste ett svagt ljus, likt det från en slocknande kakelugnseld. Jag skyndade ditupp.

Jag har aldrig erfart en så orolig spänning, som i det ögonblick, då jag öppnade dörren och steg in: all examensfeber – den enda slags oro jag ditintills känt – var ett intet därimot. Rummet upplystes sparsamt av några bränder i den vitlimmade kaminen, och framför denna satt min bror med eldgaffeln i hand, ena benet kastat över det andra, huvudet lutat, pannan tankfull, blicken stirrande i den döende elden.

Han vände sig om. Jag stod framför honom. Hans ansikte uttryckte en överraskning, i vilken glädjen blandades med tydlig missbelåtenhet. Jag betraktade honom närmare. Min Gud, han hade åldrats synbart under det år, vi varit skilda!

– Jag skrev ju till dig, att du icke skulle komma, sade han och tryckte hjärtligt min hand. – Nu får du skylla dig själv för följderna.

– Men varför också skriva ett sådant brev? sade jag förebrående. – Det har lämnat öppet spelrum för alla möjliga farhågor. Du visar mig icke tillräckligt förtroende...

– Förtroende? inföll han i det han tände sitt enda ljus och flyttade en annan stol till kakelugnen. – Jag ville icke skriva om mina affärer, sålänge de var så intrasslade, men nu är de på god väg att reda sig...

– Såå, tänkte jag och kastade i hemlighet en blick på rummets möblering, som var i högsta grad torftig, och därefter en på honom själv, ty jag fruktade, att hans ord innebar en bitter ironi. Men häruti bedrog jag mig till all lycka; han såg ingenting mindre än bitter och ironisk ut. Jag slog mig ner på en stol bredvid honom, och han berättade:

– Jag har icke haft tur med mina lantmannaplaner. Mitt lilla kapital ligger nedgrävt i Sädeslösas mossar. Nåja, det ligger där icke fruktlöst, ty jag har gjort en god början, och vill nuvarande ägaren fortsätta på samma sätt, kan det bli en bra gård. Men nog av, mina medel förslog icke att driva gården, räntorna på mitt nedlagda kapital var icke på flera år att vänta, och så kommer min granne, länsmannen, och processar ifrån mig den enda dugliga biten af hela hemmansdelen. Vad var att göra? Tiden var inne, då jag hade svåra utbetalningar på mig. Jag säljer gården till en hugad spekulant, får tillbaka vad jag gett för den, men icke en styver mer, betalar mina skulder och sitter nu här, som du ser inackorderad hos nämndeman Per för 12 skilling om dagen och välvande stora framtidsplaner i sinnet.

– Jag har sagt, att min bror var en stor virtuos i konsten att hoppas. Kan läsaren nu betvivla det? Den förre brukspatronen nödsakad att inackordera sig hos en bonde för 12 sk. om dagen och ändå välvande stora framtidsplaner!

Då min bror varseblev det vemod, som jag ej kunde undertrycka över denna i själva verket så sorgliga förändring i hans öde, skyndade han att tillägga: – Och vet du, vilken min plan är? Du skall få höra, att den är mästerlig och, vad mer är, redan till hälften förverkligad. Folket här i byn lever mer av sina handaslöjder, än av sina magra jord. De är smeder och snickare och tillverkar ypperliga vagnar. Dessa avsätter de för ett hundpris till en fabrikör i X * * * , som pyntar upp dem med målares och sadelmakares biträde och därefter säljer dem för högt pris i Göteborg och Kristianstad... Mannen har förvärvat rikedom därpå. Nå, gissar du nu?

– Nej, svarade jag, misstroget lyssnande till fortsättningen.

– Jag slår fabrikören ur brädet, köper vagnarna, skaffar mig en egen målare och gör själv allt sadelmakarearbetet, som erfordras. – Där ser du nyttan av att känna ett hantverk; vår far handlade vist, då han lät oss lära sådana. – Före våren skall jag ha tolv suffletter i bästa ordning. Sedan kuskar jag av till Göteborg och Kristianstad och säljer dem. Affären skall inbringa betydligt redan första året; men längre fram vill jag slå mig i bolag med bönderna och inrätta allt fabriksmässigt; därigenom kan produktionen uppdrivas betydligt, samt tid, materialer och arbetskrafter proportionsvis sparas. Jag har min plan fullständigt färdig, alla beräkningar uppgjorda och arbetet redan i gång. En timma innan du kom hit, stod jag därnere i skjulet och spände kläde över suffletten n:o 1. Du finner således, att saken redan är börjad.

– Men du behöver penningar till uppköp och förlager, inföll jag.

– Se där, sade han och kastade sin plånbok till mig, – där ser du grundplåten till min blivande rikedom.

Jag öppnade plånboken och fann summa summarum 200 Rdr Riksmünt ... den sista skuggan av en försvunnen förmögenhet!

Min bror hade blivit helt varm, under det han redogjorde för sin plan. Han gnuggade händerna, och hans ögon glänste. Denna glättiga, förhoppningsfulla sinnesstämmning smittade även mig, och jag började finna det rätt trevligt uppe på hans lilla vindskammare.

– Du inser emellertid, att sparsamhet är av nöden, fortfor han och vandrade med stora steg över golvet. – Jag nämnde, att jag lever på 12 skillingar om dagen; detta faktum kräver inga vidare upplysningar; det talar tillräckligt för sig själv ... Men du måste vara hungrig; jag är det även, ty jag har arbetat styvt i dag. En sill i kapprock, havregröt och mjölk, se där min matsedel för julaftonen. Du får skylla dig själv, min bror, för följderna av din resa; jag varnade dig.

Samtalet övergick nu på varjehanda ämnen. Min bror berättade bland annat, att han till Hedvig, vår syster, skrivit ett brev av samma lydelse som till mig. I ett föregående brev hade han dock närmare underrättat henne om sin ställning och sina utsikter.

Vidare berättade han i förtroende och med en komiskt vemodig suck, att han ledsnat vid ungarlivet. – Det kan synas befängt att just under sådana omständigheter som mina nuvarande tänka på ett frieri, sade han – Men, ser du, flickan (en fattig prästdotter) älskar mig och jag henne, och min övertygelse är, att en förlovad karl arbetar dubbelt ivrigare än en oförlovad, för sin framtid. Det är således uträkning i saken. Jag är dessutom trettiofyra år gammal och vill gärna vid femtio års ålder ha en son, som sett sina femton år. Man dör ogärna från minderåriga barn.

Under dylikt glam gick tiden både fort och behagligt. Nu öppnades dörren, och nämndemannens piga tillkännagav med ett grin, att kvällsmaten var i ordning. Det gamla nämndemannafolket julade hos deras son i en närbelägen by, och hela stugan var således till vårt förfogande. Vi gick ned.

Då dörren öppnades, strömmade ett starkt ljussken oss till mötes, och vi hade knappt trätt in, förr än vi kände oss omfamnade av minst två par armar vardera och hörde ungdomliga röster jubla av förtjusning. Det var våra små systersöner och systerdöttrar, två av vardera slaget, och framför oss såg vi, stumma av överraskning, vår syster Hedvig. Hennes hjärta hade varit sig likt. Hon hade ej fördragit tanken därpå, att hennes äldre bror skulle tillbringa en ödselig, glädjetom julafton; hon hade från staden rest hit och medförde allt, som erfordrades till en laggill julfröjd, barnen inberäknade. Hon å sin sida var icke mindre överraskad över att finna mig på stället. Syskonkretsen var knuten. Dess länkar hade från skilda håll magnetiskt dragits till varandra.

Att skildra en glad julafton tjänar till ingenting, ty lyckligtvis finns väl få, som ej haft någon sådan. Men denna julafton är för mig oförgätlig, och aldrig har jag med förnöjdare sinne gått till vila och drömt gladare drömmar än under den natt, som följde därpå.

Tidigt följande morgon var vi alla åter uppe, för att bevista julottan. Sockenkyrkan var belägen 1 mil från byn. Hedvig och hennes barn åkte dit i den vagn, hon begagnat från staden; min bror och jag beslöt att gå.

De sedvanliga blossen fick icke saknas. Morgonen var stjärnklar, luften frisk, utan att vara kall. De åldriga granarna vid vägkanten susade högtidligt: från varje koja, förbi vilken vi passerade, lyste ljussken; här och där framför oss och bakom oss rörde sig rödaktiga lågor mellan trädens stammar. Hunna i grannskapet av kyrkan, som låg på en utröjd plats inne i en furudunge, uppsteg vi på en kulle, som höjde sig något över granarnes toppar. En vacker anblick mötte oss här. Runtomkring i fjärran såg vi spridda ljus, alla rörande sig mot en gemensam punkt i vårt grannskap. Närmare denna medelpunkt blev dessa ljus allt större och talrikare, tilldess de på en linje förenade sig till ett lysande fackeltåg, vars ändpunkt var kyrkogården. Här samlades slutligen alla blossen till ett bål, till vars ökande varje förbigående bidrog.

Vi steg ned från kullen och nalkades den rikt upplysta sockenkyrkan. Orgelns mäktiga toner brusade oss redan till mötes, blandade med församlingens röster. Andaktsfullt stämde inträdde vi i templet. Då jag närmare Gudstjänstens slut händelsevis kom att rikta blicken uppåt läktaren, fångades jag där av en syn, som, för att tala med en vanlig hyperbol, nästan förstenade mig. Jag såg ett markerat, manligt ansikte, vars skarpa blick var fäst just på mig eller personerna i mitt grannskap. Mina ögon mötte hans ... kunde jag bedra mig? Var det en synvilla? Eller var det verkligen min svåger, min egen systers egen man? Nej, mina ögon måste ha gäckat mig. Jag teg och meddelade försiktigtvis åt ingen vad jag erfarit.

Och likväl ... likväl var det min svåger! Varför ej först som sist rycka fram med en glad bekännelse, helst då jag i vederlag härför utber mig att slippa skildra det oförgätliga ögonblick, då den sista, mest avlägsna, mest saknade länken i vår nyss så sprängda familjekrets slöt sig till de sina, till maka, barn och vänner! Amerika lär vara ett land, där det icke så sällan händer, att djärva affärsgenier, sådana som min svåger, gör sig hastig lycka. Ett bevis därpå är min svåger själv. Min bror, som alltid tagit hans parti och aldrig upphörde

beundra honom, fick således rätt till slut. Och han fick icke blott rätt, utan fick även rikligt ersatt vad han förlorat genom sin svågerns forna motgångar.

Men planen med vagnfabrikationen var och förblev min brors älsklingsidé. Han har givit brukspatronen på båten och driver däremot i stor skala tillverkningen av suffletter, kalescher, gagnar, arbetsvagnar och alla möjliga rullande fortskaffningsmedel med undantag av lokomotiver och skottkärror. Fagerås har genom honom blivit en rik by, och han hoppas, att andra byar, som driver samma slöjder, skall inrätta dem efter samma förståndiga plan som hans.

Skulle jag önska mig själv och mina medmänniskor en verkligt god julklapp – och varför skulle jag icke det? – så önskade jag oss min brors stilla och jämna lynne, hans styrka i motgång, hans även i de svåraste ögonblick oförsvagade arbetsdrift och hans orubbliga förtröstan på Försynen. Men denna julklapp finns ingenstädes tillgänglig för klingande mynt; den, liksom all god gåva och allt fullkomligt gott, kommer ovanifrån.

Ordförklaringar

Äventyr

Ordet används nog här med samma betydelse som i ”H. C. Andersens Eventyr”, d.v.s. ”saga”. Även ”Lille Viggs äventyr på julafton” är ju en saga.

Gällivareverken

Under början av 1800-talet anlades flera järn- och sågverk i Norrbotten med stöd av särskilda privilegier. Syftet var att utveckla länets ekonomi med utgångspunkt från malmfyndigheterna i Gällivare. Företagen samlades först i kunglig ägo men såldes 1855 till ett konsortium, huvudsakligen med norska intressenter. Att driva dem lönsamt skulle emellertid, på grund av transportsvårigheterna, inte bli möjligt förrän på 1890-talet.

Valfiskfångsten vid Sydpolen

Valjakt i de antarktiska farvattnen började inte på allvar förrän 1904, när en bas anlades i Grytviken på Sydgeorgien.

Spanska statspapper

Spanien genomgick 1854-56 en ekonomisk och politisk kris med inslag av statskupper och inbördeskrig.

Riksdaler riksmünt

Genom 1855 års myntreform ersattes Riksdaler banco och Riksdaler riksgälds (1 rdr banco = 1,5 rdr riksgälds) av Riksdaler riksmünt (med samma värde som riksgälds). De gamla riksdalerna indelades i 48 skillingar, de nya i 100 öre. I det gamla systemet var sedeln om 8 skilling (banco) vanlig; eftersom de flesta räknade i riksgälds kallades den för ”tolvskilling”. Efter reformen motsvarades detta belopp av 25 öre. Några tjugofemöringar fanns dock ännu inte när Rydberg skrev sin text; de nya sedlarna och mynten infördes gradvis över flera år.

Hedvig

Berättarjagets syster har samma namn som Rydbergs ”älsklingsyster” (född 1826, 1851 emigrerad till USA och där gift med en svensk handlare Kraak, senare Clark).

Några kommentarer

”Ett jul-äventyr” publicerades i Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning 24.12.1856. Rydberg hade då varit anställd på tidningen ungefär ett och ett halvt år, med ansvar för följetongsavdelningen och för teaterbevakningen. Tidigare under året – i april och maj – hade hans första egna bidrag, ”De vandrande djäkne”, gått i följetongen, också den under signaturen **Agricola** (”bonde” på latin). Under eget namn hade han ännu aldrig publicerat något, men verket som skulle bli hans offentliga debut – ”Fribytaren på Östersjön” – måste ha varit långt framskriden, eftersom dess första avsnitt infördes i tidningen den 9 januari 1857.

”Juläventyret” har gissningsvis tillkommit för att Rydbergs chef bett honom ordna någon lämplig läsning för julnumret. Kanske hänvisade han direkt till den för ändamålet lämpliga idyllrealistiska stil som använts i ”De vandrande djäkne”. Resultatet blev i alla fall, för att citara Karl Warburg, en ”icke mycket betydande, men älskvärd berättelse” i samma anda som denna. Warburg menar också att Rydberg i berättelsens hjälte – den varmhjärtade optimisten som trots alla motgångar bevarar sin arbetslust, sin goda tro och sina förhoppningar – har tecknat en bild av sin egen bror Carl August Rydberg.¹

De litteraturvetare som behandlat ”Ett jul-äventyr” har också fört samman det med signaturen Agricolas andra och mer betydande prosastycke. Man har menat att Rydberg försökt ansluta till 1850-talets estetiska ideal, men att idyllrealismen inte passat hans konstnärliga begåvning. Den lantliga idyllen, skriver Paul Gemer i sin avhandling om Rydbergs ungdomsdiktning, är ett fattigt fantasimotiv, i synnerhet då den saknar 1700-talsidyllens erotik. ”Rikare innehåll får idyllen först, när den bäres upp av den klassiska kärleken till vardagslivets ting och förhållanden, eller då den tjänar som uttryck för ett konkret och mångsidigt människointresse. Denna vardagslivets och människointressets realism är det emellertid, som lyser med sin frånvaro i Djäkne...”. Något liknande gäller juläventyret; innehållet blir tunt, även om ”hyllningen till broderns karaktär” är varmhjärtad. Av Rydbergs egna drömmar, oro och längtan finner man, enligt Gemer, ingenting. Berättelsen markerar alltså ”en återvändsgränd i en uttrycksform, som med Rydbergs förutsättningar var ganska trång och opersonlig.”

Fast det är kanske en lite hård bedömning av något som antagligen var ett beställningsarbete å tjänstens vägnar. Rydberg har i alla fall gjort sitt bästa för att knyta an till ting och stämningar som för honom hör till julen, och han har till sin julafton bjudit in två människor som stod honom nära – förutom brodern sin saknade ”älsklingsyster” Hedvig. Och att det inte skulle ha flutit in något av hans egna ”drömmar, oro eller längtan” i texten har jag svårt att tro – sådana texter verkar han ha varit oförmögen att leverera. Jag håller med om att den markerar en ”återvändsgränd” – när den skrivs har Rydberg redan insett att den lantliga idyllrealismen är en för honom ofruktbar mark, en ”Sädeslösa”. Men i hans arbetsskjul står, nästan färdig, en helt annan och mycket färgrikare produkt: den historiska äventyrsroman som (hoppas han, med en förtröstan lånad från sin storebror) skall bli starten på hans egentliga författarbana.

TORE LUND

¹ C. A. Rydberg (1824-1872) utbildades till bagare och öppnade 1848 egen verksamhet i Jönköping. Bageriet var dock för högt belänat och gick snabbt i konkurs. 1851 började han istället (med hjälp av nya lån, bland annat från Viktor) en folkskollärautbildning i Skara, klarade den i rekordfart och fick anställning på Torsten Rudenschölds ”mönsterskola” på Kållands ö, varigenom han kom i kontakt med redaktören S. A. Hedlund, som uppvakade Rudenschölds dotter Stina, och med dennes hjälp fick ett arbete i Göteborg, där han så småningom blev folkskoleinspektör för Göteborgs och Bohus län.